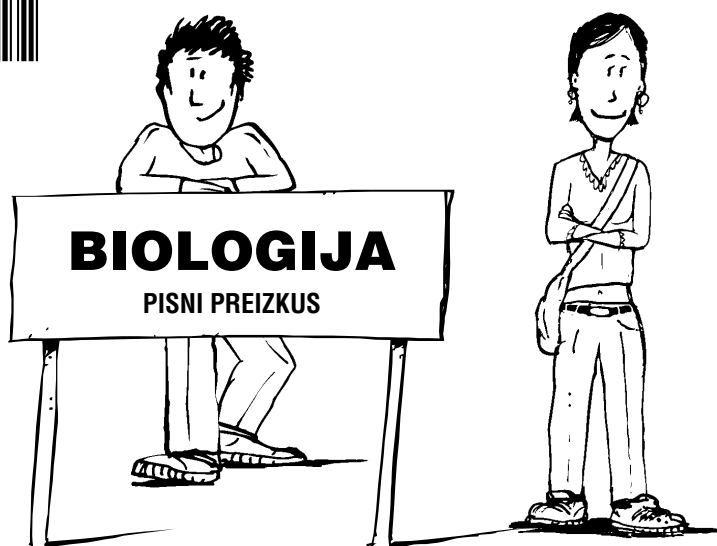

Šifra učenca:

Državni izpitni center

REDNI ROK

Četrtek, 6. maj 2004 / 60 minut

Dovoljeno gradivo in pripomočki: učenec prinese s seboj modro ali črno nalivno pero oziroma moder ali črn kemični svinčnik. Sistem živih bitij je sestavni del (dve prilogi) pisnega preizkusa znanja. Učenec dobi en ocenjevalni obrazec.

ZAKLJUČNO PREVERJANJE IN OCENJEVANJE ZNANJA

ob koncu 3. obdobja

NAVODILA UČENCU

Natančno preberi uvodna navodila.

Prilepi kodo oziroma vpiši svojo šifro v okvirček desno zgoraj na tej strani in na ocenjevalni obrazec.

Pisni preizkus je razdeljen na dva dela. Za reševanje prvega dela imaš na voljo 25 minut, naslednjih 15 minut pa preberi naloge drugega dela. Med branjem nalog se ne vračaj k reševanju nalog prvega dela oziroma k reševanju nalog drugega dela. Za reševanje drugega dela preizkusa imaš na voljo 20 minut.

Piši čitljivo. Če se zmotiš, napačni odgovor PREČRTAJ in ga napiši na novo. Ne uporablaj korekturnih sredstev.

Pisanje s svinčnikom ni dovoljeno.

Nečitljivi zapisi in nejasni popravki se ovrednotijo z nič (0) točkami.

Če se ti zdi naloga pretežka, se ne zadržuj predolgo pri njej, ampak začni reševati naslednjo.

K nerešeni nalogi se vrni kasneje.

Na koncu svoje odgovore še enkrat preveri.

Zaupaj vase in v svoje zmožnosti.

Želimo ti veliko uspeha.

Pisni preizkus ima 16 strani, od tega 2 prazni.

Pri izbirnih nalogah je pravilen le en odgovor, zato nalogo dobro preberi in se odloči za en sam odgovor. Če jih boš izbral več, bo naloga ovrednotena tako, kot da si se odločil za napačni odgovor.

01.

Katero je drugo ime za živalsko podvrsto?

Obkroži pravilni odgovor.

- A Sorta.
- B Vrsta.
- C Rod.
- D Pasma.

3	
---	--

02.

Dihanje je življenjsko pomemben proces. Za katera živa bitja je značilno dihanje?

Obkroži pravilni odgovor:

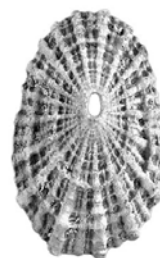
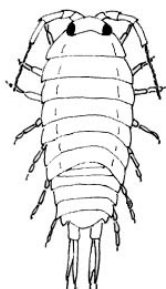
- A Za živali;
- B Za rastline;
- C Za živali in rastline;
- D Za človeka.

3	
---	--

03.

Organizme na skici, bi lahko našel v

Obkroži pravilni odgovor.

- A pršnem pasu morja;
- B pasu bibavice;
- C globinsko dno;
- D odprtem morju.

3	
---	--

04.

Katero skupno lastnost imata električni skat in morski pes?

Obkroži pravilni odgovor.

- A Oba proizvajata električni tok.
- B Oba imata hrustančasto ogrodje.
- C Oba imata ogrodje iz kosti.
- D Oba imata telo pokrito z ribjimi luskami.

3	
---	--

05.

Živali, ki se izležejo iz jajc s trdo lupino in imajo stalno telesno temperaturo, so

Obkroži pravilni odgovor:

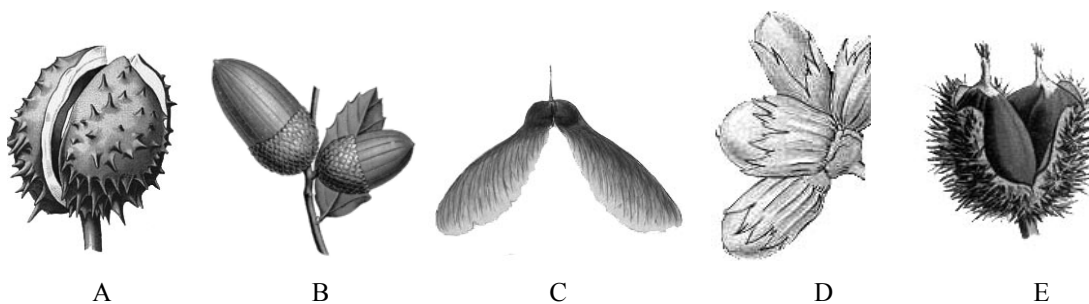
- A ptice;
- B ribe;
- C sesalci;
- D dvoživke.

3

06.

Skice prikazujejo plodove nekaterih naših drevesnih in grmovnih vrst.

Črke ob plodovih napiši na črte levega stolpca.

- 1 ____ javor
- 2 ____ hrast
- 3 ____ leska
- 4 ____ divji kostanj

12

07.

V levem stolpcu so našteje bolezni, ki prizadenejo različne organske sisteme.

Poveži smiselno levi in desni stolpec. Na črto v levem stolpcu vstavi ustrezno črko iz desnega stolpca.

1 ____ rahitis	A okostje
2 ____ levkemija	B mišičje
3 ____ astma	C živčevje
4 ____ siva mrena	D krvožilje
	E izločala
	F prebavila
	G čutila
	H. dihala

12	
----	--

08.

Sapnik je ojačan s

Obkroži pravilni odgovor.

- A hrustančnimi obročki;
- B kostnim opornim tkivom;
- C vezivno pokostnico;
- D spiralno kožno gubo.

3	
---	--

09.

Pri prometni nesreči poškodovanec izgubi večjo količino krvi. Njegova krvna skupina je 0. Kdo mu lahko daruje kri?

Obkroži pravilni odgovor.

- A Človek, ki ima krvno skupino 0.
- B Človek, ki ima krvno skupino A.
- C Človek, ki ima krvno skupino B.
- D Človek, ki ima krvno skupino AB.

3	
---	--

10.

Organski sistem prebavil sestavljajo

Obkroži pravilni odgovor.

- A želodec, tanko in debelo črevo;
- B sapnik, želodec in požiralnik;
- C usta, nos in požiralnik;
- D želodec, žrelo in sapnik.

3	
---	--

II. DEL

Ta del preizkusa vsebuje 3 pare nalog (11A in 11B; 12A in 12B; 13A in 13B).

Reševal pa boš le tri – po eno iz vsakega para, A ali B.

Imaš 15 minut časa, da prebereš vse naloge in se nato odločiš, katero nalogo v paru, A ali B, boš reševal. Nalogo, ki jo boš reševal, obkroži.

Če boš reševal obe nalogi v paru, bomo ocenili le nalogo A.

Zadnja naloga v tem delu je povezana s tvojim praktičnim delom.

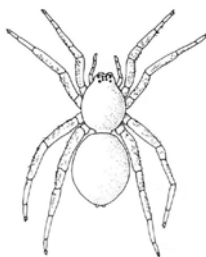
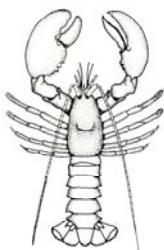
Na vprašanja odgovarjaj v smiselnih povedih.

11. NALOGA – LAHKO IZBIRAŠ MED NALOGAMA 11A IN 11B.

11A

Členonožci so mnogočlenarji, za katere je značilna prava členjenost telesa. Glede na telesne značilnosti jih razvrščamo v številne skupine.

- a) Na skicah so trije predstavniki treh različnih skupin mnogočlenarjev. Poimenuj skupine, h katerim prištevamo osebkke na skicah.

3	
---	--

- b) Žival na spodnji skici pogosto srečaš v naravi ali na domačem vrtu.

Žival na skici je: _____

Prištevamo jo k skupini žuželk, ki se imenuje: _____

Napiši en skupen telesni znak žuželk.

3	
---	--

- c) Navedi tri primere pomena žuželk v naravi.

A _____

B _____

C _____

3	
---	--

11B

Rastline črpajo v vodi raztopljene mineralne snovi iz zemlje. S pomočjo sončne energije tvorijo spojine, ki jih potrebujejo za življenje.

- a) Kako se imenuje zgoraj opisani biološki proces in katera dva pogoja (razen zgoraj naštetih) še morata biti izpolnjena za uspešen potek procesa?

Opisani biološki proces je: _____ .

Pogoja, ki morata biti še izpolnjena za potek procesa, pa sta:

3	
---	--

- b) Kaj bi se zgodilo z rastlino, če bi jo za daljši čas zaprli v temo. Navedi tri trditve.

A _____

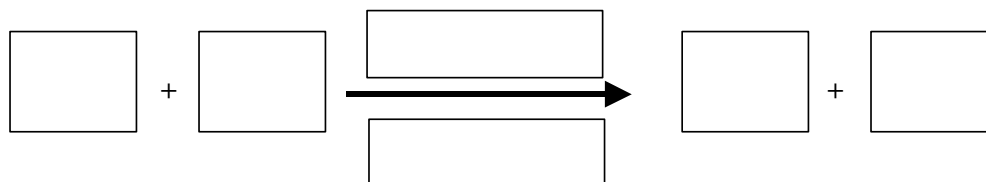
B _____

C _____

3	
---	--

- c) Razporedi besede ali simbole v pravilnem zaporedju v shemo, ki ponazarja obravnavani biokemični proces.

H₂O (*voda*), **O₂** (*kisik*), **CO₂** (ogljikov dioksid), **GLUKOZA** (C₆H₁₂O₆), **KLOROFIL**,
SONČNA ENERGIJA

3	
---	--

12. NALOGA – LAHKO IZBIRAŠ MED NALOGAMA 12A IN 12B.

12A

V našem telesu je več kakor 200 kosti, ki se razlikujejo po obliki, zgradbi in nalogah, ki jih opravljajo.

- a) Naštej tri kosti možganskega dela lobanje.

A _____

B _____

C _____

3	
---	--

- b) Antropologi so v starem grobišču našli 4 okostja, ki so se med drugim razlikovala tudi po obliki medenice: 3 okostja so imela plitvo in široko medenico, eno okostje pa izrazito ozko in globoko. Kaj so lahko sklepali o spolu?

Tri okostja so pripadala _____ ;

eno okostje pa _____ .

Razloži, zakaj je oblika medenice pri moških drugačna kakor pri ženskah.

3	
---	--

- c) Okostje ima tudi pomembno funkcijo pri človekovem gibanju oziroma premikanju. Te vloge pa ne more opravljati samo, ampak pri tem sodelujejo tudi mišice.

Kako imenujemo organski sistem, ki ga sestavljajo mišice in kosti?

Katere mišice (glede na zgradbo mišičnega tkiva) sodelujejo pri gibanju telesa?

Katera lastnost tega mišičnega tkiva omogoča gibanje?

3	
---	--

12B

Živa bitja se razmnožujejo različno.

- a) Razloži, zakaj je za živa bitja pomembno razmnoževanje. Katera dva načina razmnoževanja v osnovi ločimo?

A _____

B _____

3	
---	--

- b) Kaj pomeni izraz SPOČETJE pri razmnoževanju človeka?

3	
---	--

- c) Kako imenujemo skupino živali, pri katerih se plod razvija v materinem telesu?

Ta skupina živali so _____ ;

zanje pa je značilno še (naštej dve značilnosti):

A _____

B _____

3	
---	--

13. NALOGA – LAHKO IZBEREŠ MED NALOGAMA 13A IN 13B.

13A

V koži je tudi čutilo za tip. Čutilna telesa so v koži na različnih predelih telesa. Spodnja tabela prikazuje število čutnih teles na cm² na različnih predelih telesa.

Tabela:

Predel telesa	trebuh	hrbet	prstne konice	nos	ustnice	podplat
Število teles na cm ²	15	10	100	70	80	40

- a) Na katerem delu telesa je najmanj in na katerem največ tipalnih teles?

Najmanj: _____

Največ: _____

3	
---	--

- b) Naštej tri lastnosti predmetov, ki jih zaznavamo s čutili v koži.

A _____

B _____

C _____

3	
---	--

- c) Koža ima v človeškem telesu več funkcij. Naštej še tri (poleg čutilne) funkcije kože.

A _____

B _____

C _____

3	
---	--

13B

Učenci so opazovali prečne prereze debla dveh smrek. Ena je rasla v dolini, druga na višini 1300 m. Merili so širino branik ali letni prirastek lesa. Obe smreki sta bili približno enako stari. Rezultate meritev so vpisali v tabelo.

Tabela:

Širina branik(v mm)	1. branika	2. branika	3. branika	4. branika	5. branika
Smreka v dolini	6 mm	3 mm	4 mm	1,5 mm	5 mm
Smreka na višini	3 mm	1,5 mm	2 mm	0,75 mm	2,5 mm

- a) Katera branika je bila pri obeh smrekah najožja?

3	
---	--

- b) Kateri podatek bi morali imeti oziroma kaj bi morali učenci storiti, da bi lahko ocenili približno starost obeh dreves?

3	
---	--

- c) Kateri pogoji morajo biti izpolnjeni za rast drevesa?
Napiši tri pogoje.

A _____

B _____

C _____

3	
---	--

14. Biološki poskus

V mislih se boš moral vrniti k svojemu praktičnemu delu, ki si ga opravil pri pouku biologije. S poskusom si ugotavljal, ali je vdihani zrak enak izdihanemu. Izpolnil si tudi delovni list o tem preprostem poskusu.

- a) Koliko časa bi goreli sveči, če bi pri poskusu uporabil manjše kozarce?

Obkroži pravilni odgovor.

- A Sveči bi goreli dalj časa.
B Sveči bi goreli manj časa.
C Sveči bi goreli enako dolgo.
D Spremembe ne bo, saj velikost kozarca ne vpliva na čas gorenja.

3	
---	--

- b) Tudi Ana je ugotavljala, ali je izdihani zrak enak vdihanemu. Za poskus je uporabila dva različno velika steklena kozarca. Izvedla je en poskus in štela, koliko časa gorita sveči. Kaj vse bi morala Ana pri svojem poskusu izboljšati, da bi bili njeni rezultati natančnejši?

Napiši tri izboljšave.

- A _____
B _____
C _____

2	
---	--

SKUPAJ TOČK:

80	
----	--

PRAZNA STRAN

PRAZNA STRAN